

Demo Evenwichtige Pensioentransitie

 LinkedIn: <https://bit.ly/PensioenTransitieDemo>

Nieuw pensioenstelsel: Gewogen gemiddelde pensioenuitkering in variant 1

		 		Fonds A		Fonds B		Fonds C		Fonds D		Fonds E'	
				huidig	nieuw	huidig	nieuw	huidig	nieuw	huidig	nieuw	huidig	nieuw
25-jaar	verwachting			100	129	100	142	100	145	100	141	100	162
	slecht weer			64	55	48	55	40	44	41	45	41	44
	goed weer			106	347	100	464	159	602	162	514	156	754
45-jaar	verwachting			100	109	100	98	100	110	100	107	100	115
	slecht weer			60	60	48	54	45	46	45	49	44	43
	goed weer			106	220	105	196	143	277	149	245	138	355
57-jaar	verwachting			100	100	100	95	100	102	100	101	100	102
	slecht weer			66	73	60	65	56	58	58	62	54	54
	goed weer			109	145	113	142	138	181	144	168	132	204
65-jaar	verwachting			100	106	100	100	100	102	100	101	100	100
	slecht weer			75	88	76	81	73	76	74	78	71	71
	goed weer			111	133	115	127	130	140	132	134	127	144
67-jaar	verwachting			100	108	100	99	100	101	100	101	100	100
	slecht weer			78	93	80	84	81	88	81	89	79	85
	goed weer			110	132	114	120	124	120	125	119	121	120

Jos Berkemeijer

jos.berkemeijer@ziggo.nl

In een bijlage bij de 'Kamerbrief evenwichtige transitie' gaf Minister Carola Schouten op 6-10-2022 middels het 'Rapport berekeningen transitie-effecten' inzicht in de transitieberekeningen die door enkele pensioenfondsen zijn gemaakt op verzoek van het Ministerie van SZW.

In een analyse worden in dit rapport voor vier varianten en vijf verschillende pensioenfonds-populaties in de vorm van acht tabellen de pensioenuitkomsten in het nieuwe pensioenstelsel vergeleken met die het huidige stelsel o.b.v. indexcijfers (pensioenverwachting huidig stelsel = 100).

Kortom: 1200 getallen om aan te tonen dat het in het nieuwe pensioenstelsel 'beter' zal gaan dan in het huidige stelsel. Onderstaand de uitkomst (600 getallen) van de vier varianten op basis van de 'gewogen gemiddelde pensioenuitkering'.

Tabel 1: Gewogen gemiddelde pensioenuitkering in variant 1

		Fonds A		Fonds B		Fonds C		Fonds D'		Fonds E'	
		huidig	nieuw	huidig	nieuw	huidig	nieuw	huidig	nieuw	huidig	nieuw
25-jaar	verwachting	100	129	100	142	100	145	100	141	100	162
	slecht weer	64	55	48	55	40	44	41	45	41	44
	goed weer	106	347	100	464	159	602	162	514	156	754
45-jaar	verwachting	100	109	100	98	100	110	100	107	100	115
	slecht weer	60	60	48	54	45	46	45	49	44	43
	goed weer	106	220	105	196	143	277	149	245	138	355
57-jaar	verwachting	100	100	100	95	100	102	100	101	100	102
	slecht weer	66	73	60	65	56	58	58	62	54	54
	goed weer	109	145	113	142	138	181	144	168	132	204
65-jaar	verwachting	100	106	100	100	100	102	100	101	100	100
	slecht weer	75	88	76	81	73	76	74	78	71	71
	goed weer	111	133	115	127	130	140	132	134	127	144
67-jaar ^a	verwachting	100	108	100	99	100	101	100	101	100	100
	slecht weer	78	93	80	84	81	88	81	89	79	85
	goed weer	110	132	114	120	124	120	125	119	121	120

Tabel 3: Gewogen gemiddelde pensioenuitkering in variant 2

		Fonds A		Fonds B		Fonds C		Fonds D'		Fonds E'	
		huidig	nieuw	huidig	nieuw	huidig	nieuw	huidig	nieuw	huidig	nieuw
25-jaar	verwachting	100	127	100	140	100	145	100	141	100	152
	slecht weer	64	54	48	55	40	44	41	44	41	44
	goed weer	106	344	100	455	159	588	162	512	156	703
45-jaar	verwachting	100	108	100	97	100	110	100	107	100	113
	slecht weer	60	59	48	53	45	46	45	49	44	43
	goed weer	106	217	105	194	143	278	149	246	138	336
57-jaar	verwachting	100	100	100	94	100	102	100	101	100	102
	slecht weer	66	73	60	65	56	58	58	62	54	53
	goed weer	109	144	113	141	138	182	144	168	132	199
65-jaar	verwachting	100	106	100	99	100	102	100	101	100	100
	slecht weer	75	88	76	80	73	76	74	78	71	69
	goed weer	111	132	115	127	130	140	132	134	127	144
67-jaar	verwachting	100	112	100	104	100	106	100	106	100	105
	slecht weer	78	96	80	88	81	92	81	94	79	83
	goed weer	110	138	114	126	124	125	125	125	121	126

Tabel 5: Gewogen gemiddelde pensioenuitkering in variant 3

		Fonds A		Fonds B		Fonds C		Fonds D'		Fonds E'	
		huidig	nieuw	huidig	nieuw	huidig	nieuw	huidig	nieuw	huidig	nieuw
25-jaar	verwachting	100	132	100	147	100	153	100	140	100	174
	slecht weer	64	56	49	56	41	44	41	45	43	45
	goed weer	106	359	100	487	157	658	161	557	153	822
45-jaar	verwachting	100	114	100	102	100	110	100	106	100	129
	slecht weer	62	62	51	55	46	46	46	48	46	43
	goed weer	106	230	103	206	138	303	143	244	134	393
57-jaar	verwachting	100	103	100	96	100	101	100	99	100	107
	slecht weer	70	75	62	66	58	58	59	61	57	53
	goed weer	110	149	108	146	131	182	136	166	124	221
65-jaar	verwachting	100	107	100	100	100	100	100	100	100	102
	slecht weer	81	89	77	82	74	75	74	78	72	71
	goed weer	112	134	111	130	125	137	128	133	120	154
67-jaar	verwachting	100	108	100	100	100	100	100	101	100	99
	slecht weer	81	92	81	85	81	87	81	89	79	84
	goed weer	106	133	110	122	119	118	122	119	116	126

Tabel 7: Gewogen gemiddelde pensioenuitkering in variant 4

		Fonds A		Fonds B		Fonds C		Fonds D'		Fonds E'	
		huidig	nieuw	huidig	nieuw	huidig	nieuw	huidig	nieuw	huidig	nieuw
25-jaar	verwachting	100	129	100	142	100	145	100	141	100	162
	slecht weer	64	55	49	55	41	44	41	44	43	43
	goed weer	106	349	100	465	157	609	161	522	153	776
45-jaar	verwachting	100	114	100	101	100	112	100	108	100	119
	slecht weer	61	62	51	55	46	46	46	49	46	43
	goed weer	105	232	103	205	138	286	143	252	134	374
57-jaar	verwachting	100	106	100	98	100	105	100	104	100	106
	slecht weer	68	77	62	68	58	60	59	63	57	55
	goed weer	106	154	108	148	131	188	136	174	124	210
65-jaar	verwachting	100	111	100	104	100	105	100	105	100	104
	slecht weer	78	92	77	84	74	79	74	81	72	73
	goed weer	107	140	111	132	125	144	128	140	120	148
67-jaar	verwachting	100	113	100	103	100	104	100	105	100	103
	slecht weer	81	96	81	88	81	91	81	93	79	87
	goed weer	106	138	110	126	119	124	122	124	116	124

Aannames ontbreken

Om een goede beoordeling van de resultaten te kunnen maken is het belangrijk alle relevante aannames te kennen. Een aantal daarvan ontbreekt echter in dit rapport. Zo ontbreken o.a. het beleggingsbeleid, het bufferbeleid, het reservebeleid, de informatie over het opheffen van de leenrestrictie, lifecycle uitgangspunten, toedelingsregels en de spreidingswijze van schokken.

Tekortkomingen Rapport

Naast dat een aantal relevante aannames ontbreken, toont het rapport een aantal belangrijke tekortkomingen:

1. *Koopkrachtbehoud niet getoetst*: Helaas biedt het rapport geen goed inzicht in de mate van koopkrachtbehoud in het nieuwe stelsel. Ook een reële vergelijking ontbreekt.

Het nieuwe stelsel wordt uitsluitend met het oude stelsel vergeleken. En aangezien er bij een veronderstelde start-dekkingsgraad van 100% de eerste tien jaar in het oude stelsel nauwelijks geïndexeerd wordt (a.g.v. versterking van de buffers), komt dit rapport neer op de bekende vergelijking van 'appels en peren'.

Daarnaast stijgt de dekkingsgraad (6-10-2022 al gemiddeld tot 124%). Het is daarom belangrijk ook te onderzoeken bij welke dekkingsgraad het oude stelsel eerder, meer en minder volatiele pensioenuitkeringen op zal leveren dan het nieuwe stelsel.

2. *Maatmens berekeningen ontbreken*: Opnieuw worden er ook in dit rapport geen echte maatmensberekeningen getoond die de werkelijke ontwikkeling van het pensioen na pensioeningang weergeven.

Met alle actuariële expertise aan boord is het blijkbaar onmogelijk om inzicht op deelnemersniveau te bieden. Zorgelijk...

3. *Volatiliteit ontbreekt*: Er wordt gewerkt met gemiddelde pensioenuitkering over de gehele periode van pensionering. Afgezien van het feit dat het zelfs voor deskundigen moeilijk is dit 'gemiddelde' te interpreteren, heeft dit tot gevolg dat er ook geen inzicht ontstaat in de volatiliteit van pensioenuitkering.

Zo ontbreekt bijvoorbeeld de kans dat er gekort moet worden in de eerste 10 jaar na pensionering.

Ook mag verwacht worden dat - gezien de buffervorming - de volatiliteit in het huidige stelsel veel lager zal zijn dan die in het nieuwe stelsel. Inzicht in de buffervorming in beide stelsels ontbreekt echter.

4. *Pensioen startuitkering ontbreekt*: Voor een goede vergelijking is het van belang de startuitkering na transitie te kunnen vergelijken met de nominale pensioenuitkering voor transitie. Beide ontbreken echter.
5. *Compensatie afschaffing doorsneepremie ontbreekt*: Geen rekening is gehouden met de eventuele compensatie van afschaffing van de doorsneepremie. Zeker nu de marktrente stijgt, zal de financiering van de afschaffing van de doorsneepremie een substantieel bedrag betreffen.

Overigens betreft dit de financiering van toekomstige pensioenopbouw en zou dit derhalve vanuit een ethisch pensioenperspectief niet uit het vermogen, maar door middel van toekomstige premies gefinancierd moeten worden. De dagen van de vergeten premieholidays zijn blijkbaar nog niet voorbij.

6. *Vorming van noodzakelijke wettelijke reserves ontbreekt*: bij de berekening is onvoldoende rekening gehouden met de wettelijke reserves die moeten worden aangehouden (VEV-reserve, kostenreserve, etc.).
7. *Aannames nabestaandenpensioen ontbreken*: het is niet duidelijk in hoeverre en op welke wijze het nabestaandenpensioen (na pensioendatum) in de berekeningen is opgenomen.

Opmerkingen o.b.v. beschikbare informatie

Ondanks bovengeschetste tekortkomingen, tonen de varianten 1 t/m 4 van de 'gewogen gemiddelde pensioenuitkering' in grote lijnen veel overeenkomsten. Op basis hiervan zijn de volgende opmerkingen te maken. Die opmerkingen worden gemaakt o.b.v. Tabel 1:

Nieuw pensioenstelsel: Gewogen gemiddelde pensioenuitkering in variant 1											
		Fonds A		Fonds B		Fonds C		Fonds D		Fonds E'	
		huidig	nieuw	huidig	nieuw	huidig	nieuw	huidig	nieuw	huidig	nieuw
25-jaar	verwachting	100	129	100	142	100	145	100	141	100	162
	slecht weer	64	55	48	55	40	44	41	45	41	44
	goed weer	106	347	100	464	159	602	162	514	156	754
45-jaar	verwachting	100	109	100	98	100	110	100	107	100	115
	slecht weer	60	60	48	54	45	46	45	49	44	43
	goed weer	106	220	105	196	143	277	149	245	138	355
57-jaar	verwachting	100	100	100	95	100	102	100	101	100	102
	slecht weer	66	73	60	65	56	58	58	62	54	54
	goed weer	109	145	113	142	138	181	144	168	132	204
65-jaar	verwachting	100	106	100	100	100	102	100	101	100	100
	slecht weer	75	88	76	81	73	76	74	78	71	71
	goed weer	111	133	115	127	130	140	132	134	127	144
67-jaar	verwachting	100	108	100	99	100	101	100	101	100	100
	slecht weer	78	93	80	84	81	88	81	89	79	85
	goed weer	110	132	114	120	124	120	125	119	121	120

1. *Pensioen voor jongeren*: het verwachte pensioen voor jongeren van 25 jaar stijgt in het nieuwe stelsel naar gemiddeld 130% of meer t.o.v. het oude stelsel. Of dit dan te veel of te weinig is om te voldoen aan de definitie van een koopkrachtig pensioen van (incl. AOW) 80% vervangingswaarde o.b.v. 42 dienstjaren, blijft volledig in het luchtledige hangen. Daarnaast kan het pensioen in een slecht weer scenario meer dan halveren en in een goed weer scenario wel 3 tot 6 keer zo hoog worden. Kortom: deze uitkomsten zeggen jongeren vrij weinig en hebben meer het karakter van plaatsnemen aan de roulettetafel.
2. *Pensioen voor leeftijdsgroepen 45 en 57 jaar*: het slecht weer scenario voor deze leeftijdsgroepen is in het nieuwe stelsel vergelijkbaar met het huidige stelsel (40%-50% minder pensioen), maar het goed weer scenario is in het nieuwe stelsel veel beter: 100% voor de groep van 45 jaar en meestal ca. 40% voor de groep van 57 jaar. Ook hier blijft het risico op een onvoldoende pensioen-uitkomst dus erg hoog.
3. *Leeftijdsgroep 65 jaar en 67 jaar (gepensioneerden)*: Voor deze groepen geldt dat ze er in het nieuwe stelsel nauwelijks of niet op vooruitgaan. Dat is moeilijk verklaarbaar omdat er in het nieuwe stelsel immers minder buffers hoeven te worden opgebouwd. Wellicht is hier risico teruggenomen, maar dan zal dat zeker ten koste van de koopkracht gaan. Zoals gezegd wordt ook hier geen enkel inzicht in de werkelijke koopkracht(ontwikkeling) gegeven.

Conclusie

- Helaas biedt ook dit rapport onvoldoende antwoord op de voornaamste vraag: *is er in het nieuwe stelsel naar verwachting voor alle generaties sprake van een koopkrachtig stabiel pensioen na pensioendatum?*
- Uitermate teleurstellend is dat zelfs met hulp van uitvoerende organisaties en wetenschappelijke bureaus het niet mogelijk blijkt om aan de hand van eenvoudige en beperkte voorbeelden antwoord te geven op deze vraag. Als het al niet mogelijk blijkt om in een deskundigenrapport goed onderbouwd uit te leggen hoe een pensioen zich zal ontwikkelen, hoe moeten we het nieuwe pensioenstelsel dan aan een deelnemer uitleggen?
- Het rapport toont inhoudelijk aan dat senioren en gepensioneerden in het nieuwe stelsel grosso modo geen (eerder) koopkrachtig pensioen zullen opbouwen. Jongeren daarentegen zullen een naar verwachting t.o.v. het huidige stelsel discutabel 'buitensporig hoog pensioen' (30% tot 60% meer) opbouwen, met een nog altijd gerede casino-achtige kans op halvering of op verdrie- of zelfs verzesdubbeling van hun pensioen in een slecht of goed weer scenario.

Link: bijlage het 'Rapport berekeningen transitie-effecten'

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/10/06/bijlage-1rapport-berekeningen-transitie-effecten-van-enkele-voorbeeldfondsen>